

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 603/23
9.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Олге Арсовић и Весне Филиповић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., улица ... чији су пуномоћници адвокати Голубовић Љиљана и Михаела Туркан из Вршца, улица Стеријина бр.50, против тужене-противтужиле ББ из ..., улица ... са тренутним боравиштем у ..., у улици ..., чији су пуномоћници адвокати Ивана Томић из Београда, улица Новопазарска бр.41 и Ирина Крезовић из Београда, улица Ресавска бр.21/2, ради вршења родитељског права, издржавања и одређивања модела виђања и контакта са другим родитељем, одлучујући о жалби тужене-противтужиле изјављеној против пресуде Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Ковачици П2 654/21 од 10.03.2023. године, у седници већа одржаној дана 09.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Ковачици П2 654/21 од 10.03.2023. године, у делу шестог става изреке којим је одбијен противтужбени захтев којим је противтужилца ББ тражила да јој се утврди право становања на породичној кући у ..., улица ..., и у истом делу се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене-противтужиле.

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Ковачици П2 654/21 од 10.03.2023. године у петом, преосталом делу шестог става, и у осмом ставу изреке, у којима се предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

ОДБАЦУЈЕ се жалба тужене-противтужиле изјављена против одлуке из седмог става изреке пресуде Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Ковачици П2 654/21 од 10.03.2023. године.

Образложење

Ожалбеном пресудом првим ставом изреке, дозвољено је објективно преиначење противтужбе од 10.03.2023.године. Другим ставом изреке, усвојен је тужбени захтев и делимично противтужбени захтев па су малолетна деца парничних странака и то

малолетна ВВ рођена ...2015.године, малолетна ГГ рођена ...2016.године и малолетни ДД рођен ...2021.године, поверени на даљу негу, чување и васпитање, те на самостално вршење родитељског права мајци ББ из ..., са тренутним боравиштем у ..., у улици ... Трећим ставом изреке, утврђена је адреса пребивалишта малолетних ВВ, ГГ и ДД на адреси мајке ББ у ..., улица ... Четвртим ставом изреке, уређен је начин одржавања личних контаката малолетне деце са оцем АА, на тај начин што ће: малолетна деца сваки други викенд од петка у 17 часова до недеље у 18 часова проводити код оца АА и то тако што ће отац преузимати децу на адреси мајке у ..., улица ...; други дан Божића, други дан крсне славе, други дан Нове Године, малолетна деца ће проводити код оца; у време коришћења годишњег одмора од стране оца АА малолетна деца ће проводити 10 дана у континуитету код оца у складу са дечијим обавезама; други дан дечијих рођендана деца ће проводити код оца по договору парничних странака у зависности од могућности дечијих обавеза. Петим ставом изреке, обавезан је тужилац-противтужени да на име свог дела доприноса за издржавање деце плаћа месечно следеће износе: за малолетну ВВ износ од 9.000,00 динара, за малолетну ГГ износ од 6.000,00 динара и за малолетног ДД износ од 5.000,00 динара месечно, што укупно износи 20.000,00 динара, све уплатом на означени рачун законског заступника малолетне деце ББ, најкасније 5. у месецу за текући месец док постоје законски услови, у року од 15 дана. Шестим ставом изреке, одбијен је као неоснован противтужбени захтев у делу у ком је тужена-противтужила тражила да се тужилац-противтужени обавезе да на име доприноса за издржавање малолетне деце исплати преко укупно досуђеног износа од 20.000,00 динара до укупно траженог износа од 60.000,00 динара, и то преко досуђених износа од износа од 20.000,00 динара за свако дете, као и у делу у ком је тражено да се туженој-противтужили утврди право становања на породичној кући у ..., улица ... Седмим ставом изреке, делимично је усвојен предлог тужене-противтужиле ББ којим је тражено да се измени решење о одређивању привремене мере тог суда П2 654/21 од 20.06.2022.године, па је обавезан тужилац-противтужени да на име свог дела доприноса за издржавање деце плаћа месечно следеће износе: за издржавање малолетне ВВ износ од 9.000,00 динара, за издржавање малолетне ГГ износ од 6.000,00 динара, за издржавање малолетног ДД износ од 5.000,00 динара месечно што укупно износи 20.000,00 динара, преко означеног текућег рачуна мајке ББ, а такође је измењена адреса са које ће тужилац-противтужени преузимати малолетну децу уместо адресе у ... утврђена је адреса у ... Осмим ставом изреке, одбијен је као неоснован предлог тужене-противтужиле ББ којим је тражила да се измени решење о одређивању привремене мере тог суда П2 654/21 од 20.06.2022.године у преосталом делу, којим је тражено да се тужилац-противтужени обавезе да туженој-противтужили на име свог дела доприноса за издржавање малолетне деце месечно плаћа укупан износ од 30.000,00 динара. Привремена мера из седмог става изреке остаје на снази до правноснажног окончања поступка. Деветим ставом изреке, жалба изјављена на ово решење не задржавања његово извршење. Десетим ставом изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против ове пресуде и то петог, шестог, седмог и осмог става изреке, благовремену жалбу изјавила је тужена-противтужила, побијајући пресуду у овом делу из свих законских разлога.

Испитујући правилност и законитост првостепене пресуде у ожалбеном делу, применом одредбе члана 386 Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС” бр.72/2011, 55/2014, 87/2018, 18/2020 и 10/23-др.закон), у вези члана 202

Породичног закона – ПЗ (“Службени гласник РС” бр.18/2005, 72/2011 – други закон и 6/2015), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужене-противтужиље делимично неоснована, делимично основана а делимично недозвољена.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности.

Према стању у списима и чињеничном утврђењу првостепеног суда, парничне странке су живеле у ванбрачној заједници у периоду од 2014. до 2021.године, за које време су добили троје заједничке деце - малолетну ВВ рођену ...2015.год, малолетну ГГ рођену ...2016.год. и малолетног ДД рођеног ...2021.године. У току трајања заједнице живота, живели су на три адресе у ..., и то у улици ..., ... и у улици ... Кућа на адреси ... где су живеле парничне странке у власништву је мајке тужиоца-противтуженог. Кућа је опремљена и функционална и има четири собе, дневну собу, кухињу и два купатила. Заједница живота је престала на тај начин што је тужилац-противтужени напустио заједницу након што је тужену-противтужиљу пријавио као извршиоца породичног насиља, након чега су малолетна заједничка деца парничних странака остала да живе са мајком са чим се отац сагласио. По напуштању ванбрачне заједнице, Центар за социјални рад “1. март” Алибунар донео је родитељски план у складу са којим планом су парничне странке у својству родитеља за добробит своје деце, одлучили о поверавању малолетне деце и о уређењу модела виђања, који међу странкама функционише и који део пресуде није ожалбен.

Тужилац-противтужени је рођен ...1992.године, завршио је средњу школу у Вршцу, по занимању је машински техничар области компјутерско конструисање. Неожењен је и нема другу децу осим заједничке. Тренутно живи у родитељској кући у ... на адреси ...која се води на име његовог деде, живи са дедом, бабом и стрицем, с тим што је стриц у засебном домаћинству а у питању је опремљена функционална кућа за становање која има 6 просторија, дневну собу, кухињу, две спаваће собе и једну мању собу и купатило. У свом власништву нема ниједну непокретност, али од 02.12.2019.године има закључен уговор о доживотном издржавању са својим бабом и дедом са којима и живи у заједничком домаћинству. У њиховом власништву такође је 8,5 ланаца земље која је до 2022.године давана у закуп и у ком периоду је закупнина по једном ланцу износила 200 евра, а тужилац-противтужени намерава од пролећа 2023.године да почне са обрађивањем земље и да не даје више земљу у закуп јер деда поседује комплетну механизацију која је за то потребна. Његов деда има примања по основу пољопривредне пензије месечно 12.500,00 динара. Тужилац је запослен у фирми “...” ДОО ... где остварује месечну зараду у износу од око 50.000,00 динара, као ... Осим наведеног не обавља друге послове ван радног времена. Комунални трошкови које плаћа на адреси на којој живи износе 14-15.000,00 динара месечно и то за телефон, интернет, електричну енергију, телевизију, те трошкове одношења комуналног отпада. Ове трошкове тужилац-противтужени сам плаћа, а поред тога у зимском периоду набавља и дрва, 10 кубика, по цени од 10.000,00 динара по кубуку. Тужилац-противтужени је корисник кредита који је узео ради сређивања куће у којој су некада живели у улици ... чију рату плаћа од 18.000,00 динара на месечном нивоу још 4 године и 8 месеци. Поред трошкова за издржавање малолетне деце одређених привременом мером, у току поступка учествовао је у куповини гардеробе и других

потрепштина за школу, платио је екскурзију ћерки ВВ у износу од 5.000,00 динара, као и дуговање комуналних трошкова за кућу на адреси ... Храни за своје потребе свиње и пилиће и то годишње 5-6 свиња и 10-20 пилића и малолетној деци односи месо.

Тужена-противтужиља ББ рођена је ...1995. године, завршила је основну школу, по занимању је домаћица, незапослена је. Са децом живи у изнајмљеном стану од 05.01.2023. године на адреси ... у ... за који месечно плаћа износ од 200 евра закупнине и режијске трошкове за стан око 20.000,00 динара месечно. Такође месечно плаћа износ од 5.000,00 динара за вртић који похађа малолетна ГГ, за ужину у школи за малолетну ВВ 6.000,00 динара, а отплаћује и кредит који је подигла у износу од 168.000,00 динара, како би измирила дуговања у продавници. Остварује приходе на име родитељског додатка а у финансијском смислу помажу јој отац, стриц и стрина. Нема у свом власништву ни једну непокретност.

Малолетна ВВ похађа први разред основне школе у ... а малолетна ГГ похађа предшколску установу у ...

Оба родитеља испуњавају све услове за адекватно вршење родитељске улоге, а отац је сагласан да малолетна деца буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права, с тим да се њему омогући континуирано виђење, а мајка је мотивисана и у могућности је да се брине о деци.

Привременом мером у току овог поступка, решењем П2 654/21 од 20.06.2022.год, уређено је одржавање личних односа између малолетних ВВ, ГГ и ДД и тужиоца-противтуженог АА као оца, на исти начин како је о томе одлучено четвртим ставом изреке, а тужилац-противтужени је обавезан да на име свог дела доприноса за издржавање заједничке деце плаћа месечно укупно 15.000,00 динара на текући рачун мајке најкасније до 5. у месецу за текући месец у року од 15 дана, до правноснажног окончања поступка.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, позивајући се на члан 160 и 162 став 1 и став 2 Породичног закона, првостепени суд је одлучујући о висини доприноса за издржавање имао у виду узраст и здравствено стање малолетне деце те њихове потребе, а конкретно то да старије дете иде у први разред основне школе што неминовно изискује додатне трошкове а да млађа ћерка похађа предшколску установу, а поред тога имао је у виду могућности родитеља односно имовину коју поседују, приходе које остварују, околност да је тужилац-противтужени запослен, да остварује редовне месечне приходе 50.000,00 динара, да осим наведених фиксних примања не остварује друга примања, да живи у домаћинству са бабом и дедом са којима има закључен уговор о доживотном издржавању па дакле има обавезу да издржава друга лица, да у свом власништву нема имовину, да у кући у којој живи има помоћ, са друге стране да је тужена-противтужиља незапослена али је здрава и млада особа, 1995. годиште и радно способна, те је оценио да је њена незапосленост искључиво резултат њене вољне радње, а такође је водио рачуна о минималној суми издржавања коју као накнаду за храњенике односно лица на породичном смештају периодично утврђује Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална права од марта 2023. године у износу од 41.664,79 динара, што је износ који су родитељи дужни да заједнички обезбеде. Из ових разлога, обавезао је тужиоца-противтуженог да на име свог дела

доприноса плаћа месечно износ од 9.000,00 динара за мал. ВВ, 6.000,00 динара за мал. ГГ и 5.000,00 динара за мал. ДД, заузимајући становиште да је досуђени износ адекватан и правичан износ за задовољавање животних потреба сваког детета.

Одлучујући о противтужбеном захтеву у делу у ком је тужена-противтужиља тражила да се утврди право становања на породичној кући у којој је живела са децом, првостепени суд је нашао да је овај захтев неоснован, позивајући се на одредбу члана 194 став 1 Породичног закона, којом је прописано да се право становања детета и родитеља који врши родитељско право може установити само на имовини која је у власништву другог родитеља али не и других сродника као што је конкретан случај, јер је породична кућа у улици ... у власништву мајке тужиоца-противтуженог, а сам тужилац-противтужени у свом власништву нема ни једну непокретност, због чега је одбио тужбени захтев у овом делу.

Делимично је усвојио предлог за измену привремене мере од 20.06.2022. године одређујући обавезу тужиоца-противтуженог да до правноснажног окончања поступка плаћа укупно износ од 20.000,00 динара за сво троје деце (седмим ставом изреке), док је одбио овај предлог до траженог износа од укупно 30.000,00 динара (осмим ставом изреке), налазећи да су ови износи превисоки.

Имајући у виду да је изменом привремене мере претходно одређене у току поступка, решењем од 20.06.2022. године, првостепени суд делимично усвојио предлог тужене-противтужиље те повећао износ за који је тужилац-противтужени обавезан да доприноси издржавању заједничке малолетне деце са укупно 15.000,00 динара на укупно 20.000,00 динара месечно, то она нема правни интерес за жалбу против овог дела пресуде, због чега је у том делу другостепени суд њену жалбу одбацио, применом чл. 387 став 1 тачка 1 везано за чл. 378 став 3 везано за чл. 402 ЗПП.

Апелациони суд налази да је одлука којом је одбијен тужбени захтев за успостављање законске личне службености становања (*habitatio*) у корист мал. деце и тужене-противтужиље као родитеља који врши родитељско право, донета правилном применом материјалног права, и то цитиране одредбе 194 Породичног закона, која не прописује могућност установљења права становања на непокретности која није у власништву другог родитеља. У конкретном случају, власник непокретности на коју је усмерен захтев за утврђење овог права је мајка тужиоца-противтуженог, како произлази из утврђеног чињеничног стања, која није родитељ малолетне деце па због тога није дужна да трпи наведену службеност. Поред тога, чак и када би били испуњени услови за заснивање права становања у корист малолетне деце на непокретности која је у власништву трећег лица у односу на родитеље малолетне деце, то треће лице би морало да буде обухваћено тужбеним захтевом, тачније морало би да буде странка у поступку у ком се одлучује о оптерећењу његовог стварног права, па пошто то није случај, исто је разлог за одбијање тужбеног захтева у односу на ову непокретност, по основу чл. 211 ЗПП. Због тога је применом чл. 390 ЗПП потврђена првостепена пресуда у овом делу.

Међутим, одлука првостепеног суда која се тиче утврђивања износа обавезе издржавања тужиоца-противтуженог, и с тим у вези делимичног одбијања предлога тужене-противтужиље за измену привремене мере, не могу се прихватити као правилне јер је чињенично стање остало непотпуно утврђено, због чега се не може испитати

правилност примене материјалног права.

Одредбом члана 160 став 1 Породичног закона прописано је да се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања, док је ставом два истог члана прописано да потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања, а могућности дужника издржавања у смислу става 3 истог члана, зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, личних потреба, обавезе да издржава друга лица те других околности од значаја за одређивање издржавања. У спору за издржавање у смислу наведене законске одредбе, суд је у обавези да најпре утврди укупан износ средстава потребних за издржавање лица које то издржавање тражи а потом и могућности лица која су дужна да дају издржавање. Родитељи су равноправни у обавези издржавање деце – дужни су да подједнако доприносе издржавању сразмерно својим могућностима. Приликом оцене могућности дужника издржавања суд узима у обзир сва његова примања и стварне могућности да стиче зараду, као и његове потребе и законске обавезе издржавања имајући у виду да је родитељ дужан да испољи и посебан напор, прво у проналажењу посла, а потом и у стицању зараде ради подмиривања трошкова, како сопственог издржавања, тако и издржавања детета.

Првостепени суд је пропустио да утврди суму која је потребна за подмирење потреба сваког од малолетне деце, а која подразумева како основне трошкове живота – за становање и режије, исхрану, козметику, одећу, обућу, школовање, тако и друге њихове друштвене и потребе ваншколских активности прилагођене узрасту сваког детета понаособ. Због тога се не може испитати на који начин је првостепени суд распоредио обавезу родитеља да учествују у финансирању тих потреба. У образложењу првостепене пресуде недостају и разлози који се тичу могућности тужиоца-противтуженог за издржавање, при чему је изостала оцена исказа тужене-противтужиље да тужилац-противтужени код свог послодавца има могућност а то и користи, да оствари додатне приходе прековременим радом. Ова чињеница је поуздано утврдива извештајем послодавца, што је првостепени суд пропустио да затражи иако је дужан да свестрано расправи све битне околности како би донео одлуку која је у најбољем интересу малолетне деце, ради чега је овлашћен да истражује самостално чињенице које ниједна странка није изнела, сходно истражном начелу прописаном чл. 205 ПЗ. У том смислу, потребно је било да утврди, а није, да ли тужилац-противтужени одлуком да почне да обрађује бабино и дедино имање уместо да се исто даје у закуп, има могућност да на тај начин оствари већу зараду у односу на ону добијану од закупа, који мотив би имао разумно оправдање. При оцени да тужилац-противтужени има обавезу издржавања према баби и деди са којима има закључен уговор о доживотном издржавању, првостепени суд није правилно применио материјално право стављајући ову обавезу у исту раван са обавезом издржавања малолетне деце која има предност над свим обавезама издржавања, сходно чл. 166 тачка 4 Породичног закона. Ово посебно имајући у виду да је тужилац-противтужени млад и здрав човек, који нема других обавеза осим по уговору о доживотном издржавању са бабом и дедом са којима живи, који према чињеницама досад расположивим, нису лица којима је потребна посебна нега и помоћ око обављања свакодневних основних потреба. Тужена-противтужиља са друге стране, самостално врши родитељско право над троје

малолетне деце старости 2, 6 и 7 година, па за сада није поткрепљен чињенични закључак првостепеног суда да је њена незапосленост последица искључиво њене одлуке.

Због изложених недостатака, првостепена пресуда је у делу у ком је одлучено о издржавању малолетне деце морала бити укинута, применом члана 392 став 2 ЗПП вези са чланом 387 став 1 тачка 3, како би се у поновном суђењу на потпун и правилан начин утврдило чињенично стање које би било подобна основа за правилну примену материјалног права.

У поновном суђењу, потребно је да првостепени суд поступи по указаним примедбама, тако што ће употпунити чињенични основ извођењем потребних доказа, и утврђивањем потреба сваког од малолетне деце на месечном нивоу. Код оцене могућности тужиоца-противтуженог да доприноси издржавању своје деце треба да цени и наводе исказа тужене-противтужиле везане за његову додатну зараду на основу прековременог рада, те да утврди приходе које остварује додатним радом на имању. Такође, треба да цени могућности мајке да се запосли и остварује приходе, као и да утврди висину њених прихода које остварује од родитељског додатка. Када на изложени начин утврди све чињенице од значаја за доношење законите и правилне оцене, првостепени суд ће одлучити о висини доприноса за издржавање сваког од малолетне деце, као и о укинутом делу предлога за измену привремене мере, а за своју одлуку даће јасне и потпуне разлоге.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од исхода спора, применом члана 401. тачка 3. ЗПП.

**Председник већа-судија
Иван Негић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић